

Sygn. akt IV KO 170/21

POSTANOWIENIE

Dnia 8 marca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Antoni Bojańczyk

w sprawie **W. W.**,
skazanego z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 19 § 1 k.k. i in.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej
na posiedzeniu w dniu 8 marca 2022 r.,
osobistego wniosku skazanego o wznowienie postępowania w sprawie
zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 3 marca 2021 r., sygn. II AKa (...),
utrzymującym w mocy wyrok Sądu Okręgowego w K.
z dnia 16 marca 2020 r., sygn. akt III K (...),
na podstawie art. 545 § 3 zd. pierwsze k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

**odmówić przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania
wobec jego oczywistej bezzasadności.**

UZASADNIENIE

Pismem datowanym na dzień 6 grudnia 2021 r. skazany W. W. wniósł o cyt. „wyjaśnienie dlaczego Sądy rozpatrywały moją sprawę z niepełną dokumentacją dowodową. Trudno mi jest zrozumieć, jak jest to możliwe, że zarówno Sąd Okręgowy, jak i Sąd Apelacyjny rozpatrywał moją sprawę bez dokumentów, które ukradł mi W. J.”. Pismo to zostało potraktowane przez Zastępcę Przewodniczącego II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w (...) jako wniosek o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 3 marca 2021 r., sygn. II AKa (...), utrzymującym w mocy wyrok Sądu

Okręgowego w K. z dnia 16 marca 2020 r., sygn. III K (...) (zarządzenie z dnia 13 grudnia 2021 r.) i przekazane Sądowi Najwyższemu, gdzie zostało zarejestrowane w repertorium „KO” jako wniosek o wznowienie postępowania. Jednocześnie do W. W. zwrócono się o uzupełnienie braków formalnych wniosku przez złożenie wniosku o wznowienie postępowania sporządzonego i podpisanego przez adwokata lub radcę prawnego oraz o uiszczenie opłaty w kwocie 150 złotych w terminie 7 dni od otrzymania wezwania do uzupełnienia braków formalnych wniosku pod rygorem uznania wniesionego wniosku za bezskuteczny. Pismami datowanymi na dzień 16 stycznia 2022 r. i dzień 24 stycznia 2022 r. skazany W. W. uzupełnił żądanie zawarte w piśmie z 6 grudnia 2021 r., zaś w pismach datowanych na dzień 24 stycznia 2022 r. wniósł o przyznanie pomocy prawnej w postaci adwokata z urzędu w celu dopełnienia wymogów prawnych w postaci sporządzenia wniosku o wznowienie postępowania w sprawie zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w K. z dnia 16 marca 2020 r. oraz o zwolnienie z obowiązku uiszczenia opłaty od wniosku o wznowienie postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Należało odmówić przyjęcia wniosku W. W. o wznowienie postępowania — jako oczywiście bezzasadnego.

Zgodnie z brzmieniem przepisu art. 545 § 3 zd. pierwsze k.p.k. sąd odmówi przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania nierespektującego obowiązującego w postępowaniu wznowieniowym rygoru przymusu adwokacko-radcowskiego (bez wzywania do uzupełniania tego braku czynności przewidzianej osobiście przez uczestnika postępowania) w sytuacji, gdy „z treści wniosku wynika jego oczywista bezzasadność”. Ustawa postępowania karnego wymienia — czyni to jednak tylko tytułem pewnej egzemplifikacji — sytuację, gdy oczywista bezzasadność wniosku o wznowienie postępowania wynika z tego, że nawiązuje on do okoliczności, które były już rozpoznawane w postępowaniu o wznowienie postępowania.

Ratio legis unormowania przyjętego w Kodeksie postępowania karnego należy upatrywać w pragmatycznym dążeniu ustawodawcy do daleko idącego zredukowania zbędnych, a zatem nieracjonalnych, przebiegów procesowych (m. in. tych zmierzających do ustanowienia dla strony innej niż oskarżyciel publiczny, działającej samodzielnie na tym etapie postępowania, adwokata lub radcy

prawnego celem zbadania akt sprawy pod kątem okoliczności sygnalizowanych w jej osobistym wniosku o wznowienie, rozważenia przez adwokata lub radcę prawnego zasadności sporządzenia wniosku o wznowienie postępowania, ewentualnego sporządzenia i złożenia przezeń takiego wniosku, rozpoznania go przez sąd w składzie trzech sędziów itd.); przebiegów, o których już z góry można powiedzieć, że miałyby całkowicie niecelowy charakter, bo jest oczywiste, że nie mogłyby doprowadzić do wznowienia postępowania nawet po ustanowieniu w sprawie adwokata lub radcy prawnego celem rozważenia sporządzenia wniosku o wznowienie postępowania. Już bowiem przeprowadzenie wstępnej oceny pisma strony (działającej po prawomocnym zakończeniu postępowania bez pomocy profesjonalnego przedstawiciela procesowego) zmierzającego do zainicjowania postanowienia wznowieniowego pozwala organowi procesowemu — *prima facie* — na sformułowanie tezy, że artykułowany przez stronę postulat wznowienia postępowania zakończony prawomocnym orzeczeniem ma oczywiście bezzasadny charakter. Uruchamianie w takiej konfiguracji całego mechanizmu procesowego zmierzającego do rozważenia możliwości sformułowania wniosku o wznowienie postępowania przez fachowego przedstawiciela procesowego trafnie zostało ocenione przez ustawodawcę w kategoriach czynności nieharmonizujących z rudymenarnymi zasadami ekonomii procesowej (niewątpliwie mającymi zastosowanie także na etapie postępowania wznowieniowego).

Zwraca się przy tym w judykaturze najwyższej instancji sądowej trafnie uwagę na to, że wymieniona w treści przepisu art. 545 § 3 zd. pierwsze k.p.k. sytuacja (związana z układem swoistej powtarzalności wniosku o wznowienie postępowania, powołującego się na okoliczności tożsame z tymi, które już uprzednio był przedmiotem rozpoznania w postępowaniu wznowieniowym) ma li tylko przykładowy charakter, że „[d]ecydująca jednak jest sama treść wniosku o wznowienie, która może być oczywiście bezzasadna z różnych powodów. Ta oczywista bezzasadność wynikać może z tego, że we wniosku wskazano na podstawy wznowienia, które nie są przewidziane w ustawie albo z tego, że w ogóle nie wskazano żadnych podstaw wznowienia, ograniczając się do postulowania przeprowadzenia kolejnej kontroli odwoławczej” (postanowienie Sądu Najwyższego z 25 września 2015 r., sygn. II KO 49/15, SIP «Legalis» nr 1330115). Dodaje przy

tym Sąd Najwyższy, że oczywista bezzasadność, o której mowa w przepisie art. 545 § 3 zd. pierwsze k.p.k., powinna być rozumiana tak samo, jak pojęcie oczywistej bezzasadności użyte na gruncie przepisów Kodeksu postępowania karnego normujących postępowanie kasacyjne, tj. że „bezzasadność oczywista to taka, która nie wymaga szczególnego badania, jest widoczna na pierwszy rzut oka, jest niewątpliwa i wniosek obiektywnie nie może doprowadzić do wzruszenia orzeczenia”.

Analiza pisma skazanego W. W. — potraktowanego przez Zastępcę Przewodniczącego II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w (...) jako wniosek o wznowienie postępowania i przekazanego jako taki właśnie Sądowi Najwyższemu (gdzie pismu temu nadano bieg po zarejestrowaniu go w repertorium „KO”) oraz uzupełniających je kolejnych pism wnoszonych przez skazanego bądź to to Sądu Apelacyjnego w (...), bądź też bezpośrednio do Sądu Najwyższego, upoważnia do wyrażenia oceny, że nie została w nim wskazana żadna okoliczność, którą można by zakwalifikować jako korespondującą z którąkolwiek z przesłanek wznowienia postępowania sądowego zakończonego prawomocnym orzeczeniem wskazanych w treści przepisów art. 540 k.p.k. lub art. 540b k.p.k.

Skazany w piśmie potraktowanym jako wniosek o wznowienie postępowania wskazuje na to, że z akt jego sprawy karnej prowadzonej pod sygn. III K (...) przez Sąd Okręgowy w K. zaginęły dokumenty. Jednak tego, o jakie dokumenty chodzi w swoim pierwotnym piśmie W. W. nie sprecyzował, sygnalizując tylko — dość ogólnikowo — że są to cyt.: „dokumenty celne, które ukradł W. J.” (pismo z dnia 6 grudnia 2021 r.). W piśmie z dnia 16 stycznia 2022 r. skazany podał, że chodzi mu o cyt.: „wyjaśnienie zniknięcia z akt spraw dowodów rzeczowych w postaci wykazu wpłat z Izby Celnej K. dla FHU ‘F.’ [...] które ukradł mi W. J.”, nie wskazując jednak na to, w którym z jedenastu tomów akt sprawy miałyby się te dokumenty znajdować i czy były one podstawą dokonywanych w sprawie ustaleń faktycznych. Kwestia lokalizacji wskazanych przez skazanego dokumentów jest obecnie przedmiotem czynności wyjaśniających przedsięwziętych przez Sąd Okręgowy w K. w wyniku kolejnych wniosków składanych przez skazanego (por. m. in. pismo Sądu Okręgowego w K. do Prokuratury Okręgowej w K. z dnia 12 stycznia 2022 r. w przedmiocie dokumentów celnych, *k. 2037 akt, t. XI*)

Należy wskazać, że ani W. W., ani jego obrońca na wcześniejszym etapie postępowania jurysdykcyjnego (postępowanie odwoławcze) nie sygnalizowali (por. apelację obrońcy W. W. adw. I. Z., *k. 1961 i n. akt, t. XI*, zob. także protokół rozprawy apelacyjnej z dnia 2 marca 2021 r., *k. 1986 akt, t. XI*), że sąd pierwszej instancji orzekał w sprawie na podstawie dowodów z dokumentów, które obecnie miały rzekomo zaginąć z akt sprawy, tj. „wykazu wpłat z Izby Celnej K. dla FHU ‘F.’ W. W. [...] które ukradł mi W. J.”. Ujawnione w toku postępowania jurysdykcyjnego przed sądem pierwszej instancji dowody o charakterze dokumentarnym, na podstawie których sąd *a quo* dokonał ustaleń faktycznych odnośnie czynu zarzucanego W. W. zostały detalicznie wskazane i ocenione w pisemnych motywach wyroku sądu pierwszej instancji (wykaz dowodów na podstawie których sąd *meriti* uznał określone fakty za udowodnione: sekcja 1.1 uzasadnienia formularzowego wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 16 marca 2020 r., *k. 1921-1927. akt, t. X*) i brak wśród dowodów o charakterze dokumentarnym składających się na tzw. podstawę dowodową, w oparciu o którą sąd *meriti* zrekonstruował stan faktyczny w sprawie, wykazu wpłat z Izby Celnej K. dla FHU „F.”, które wedle skazanego miał mu ukraść W. J.. Należy podkreślić także, że pism skazanego nie wynika wcale, aby powyższe, bliżej nie scharakteryzowane dokumenty celne — rzekomo zagubione, ale wcześniej znajdujące się zdaniem skazanego w aktach sprawy — zawierały treści upoważniające do postawienia nawet niestanowczego wniosku o możliwość zasadniczej rewizji dokonanych w sprawie ustaleń faktycznych w kierunku uzasadniającym korektę zapadłego rozstrzygnięcia — w sposób określony w dyspozycji przepisu art. 540 § 1 pkt 2 lit. a i b k.p.k.

Fakt ewentualnego zaginięcia z akt sprawy wskazanych przez skazanego dokumentów w postaci cyt.: „wykazu wpłat z Izby Celnej K. dla FHU ‘F.’ [...] które ukradł [skazanemu] W. J.” (nawet gdyby doszło do jego potwierdzenia, przedsięwzięcie jednak kroków w tym kierunku należy do Sądu Okręgowego w K. i nie może być przedmiotem wniosku o wznowienie postępowania) po prawomocnym zakończeniu postępowania sądowego nie jest zaszłością, którą dałoby się potraktować bądź to w pryzmacie podstawy wznowieniowej *propter falsa* (art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k.), bądź — tym bardziej — podstawy wznowieniowej

określanej mianem *propter nova* (art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k.) — i to nawet wówczas, gdyby dokumenty te stanowiły podstawę dokonanych w sprawie ustaleń faktycznych (tak nie było w niniejszej sprawie), skoro do zaginięcia dokumentów miało rzekomo dojść już po prawomocnym zakończeniu postępowania sądowego. Tym bardziej nie można formułować tezy o zmaterializowaniu się podstawy wznowienia postępowania w związku z rzekomym zaginięciem z akt sprawy dokumentów, które znajdowały się w materiałach sprawy, ale — *in casu* — nie stanowiły podstawy dokonywanych w sprawie przez sąd pierwszej instancji ustaleń faktycznych, zaś strony nie zgłaszały w tym kierunku wniosków dowodowych, wskazujących na potrzebę procesowego wykorzystania materiałów znajdujących się w aktach sprawy.

Godzi się wskazać dodatkowo na to, że — niezależnie od zaprezentowanej powyżej oceny „wniosku o wznowienie postępowania” wniesionego przez skazanego W. W., uzasadniającej potraktowanie tego żądania jako oczywiście bezzasadnego w rozumieniu przepisu art. 545 § 4 zd. pierwsze k.p.k. — to stanowisko takie zdecydowanie amplifikuje także własna, „autentyczna” niejako interpretacja pierwotnej czynności dokonanej przez skazanego, która została zawarta w kolejnych pismach składanych w postępowaniu przez W. W.. Wypowiedzi skazanego zawarte w tych pismach świadczą bowiem wyraźnie o tym, że sam W. W. nie uważał swego pisma z dnia 6 grudnia 2021 r. za żądanie wznowienia postępowania dopóty, dopóki błędna kwalifikacja tego pisma dokonana przez Zastępcę Przewodniczącego II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w (...) (zarządzenie z dnia 13 grudnia 2021 r.) nie „przekonała” go (zresztą też nie od razu) do tego, że w istocie powinien on formalnie domagać się wznowienia postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 3 marca 2021 r., sygn. II AKa (...), utrzymującym w mocy wyrok Sądu Okręgowego w K. z dnia 16 marca 2020 r., sygn. III K (...) (por. intytulację pisma skazanego z 24 stycznia 2022 r., *k. 20 akt*). Nie zmienia to jednak faktu, że treść pism, które skazany przesłał do Sądu Apelacyjnego w (...) i do Sądu Najwyższego wskazuje na to, że istotą jego żądania jest ustalenie lokalizacji dokumentów celnych, które nie stanowiły dowodu, na podstawie którego dokonano w sprawie ustaleń faktycznych.

Przy ocenie znaczenia czynność procesowej należy kierować się wskazówkami interpretacyjnymi pomieszczonymi w treści przepisu art. 118 § 1 i 2 k.p.k., jednak w sytuacji niejednoznaczności działanej czynności procesowej nie sposób ignorować wyraźnej woli wnioskodawcy i forsować odmienną interpretację przedsięwziętej przez niego czynności procesowej. Wypada odnotować, że skazany twierdził jednoznacznie, że jego pismo z dnia 6 grudnia 2021 r. nie jest wnioskiem o wznowienie postępowania („w związku z doręczeniem pisma SA (...) sygn. akt II K-(...), wnoszę iż nie wnosilem jakiegokolwiek wniosku o wznowienie postępowania SO K. sygn. III K (...), SA K. II Kasacja (...), lecz wnosilem i wnoszę o wyjaśnienie zniknięcia z akt spraw dowodów rzeczowych w postaci wykazu wpłat z Izby Celnej K. [...]” — pismo z dnia 16 stycznia 2022 r., *k. 15 akt*; czy, cyt. „nie wnosilem do Sądu Apelacyjnego w (...), sygn. II AKa (...) pismem z dnia 06.12.2021 r. wniosku o wznowienie postępowania, chcę uzyskać informację, jak sądy manipulują dowodami obrony — jak te dowody ‘znikają’ z akt [...]”, pismo z dnia 24 stycznia, *k. 21 akt, podkr. — SN*). Wyraźne jest zatem stanowcze oponowanie przez W. W. wobec potraktowania jego żądania jako wniosku o wznowienie postępowania — i to mimo formalnego wskazania w intytulacji pisma z dnia 24 stycznia 2022 r. na to, że jest to wniosek o wznowienie postępowania.

Jeśli chodzi o wniosek skazanego o wyznaczenie mu obrońcy z urzędu celem sporządzenia i podpisania wniosku o wznowienie postępowania (oraz wniosek o zwolnienie z obowiązku i uiszczenia opłaty), to ich rozpoznanie jawi się jako bezprzedmiotowe wobec stwierdzenia zmaterializowania się okoliczności, o której mowa w treści przepisu art. 545 § 3 zd. pierwsze k.p.k. Celem tego przepisu jest bowiem, jak już powiedziano wyżej, zredukowanie zbędnych przebiegów procesowych w postępowaniu wznowieniowym w tych układach, w których obiektywnie brak jest podstaw do wznowienia postępowania. Gdy już zatem *prima vista* jasny jest brak okoliczności wskazujących na zmaterializowanie się którejkolwiek z podstaw wznowieniowych wskazanych w art. 540 § 1 k.p.k. lub art. 540b k.p.k. nieracjonalne i niecelowe byłoby kontynuowanie czynności procesowych mających doprowadzić do uzupełniania braków formalnych wniosku przez wyznaczenie skazanemu obrońcy z urzędu (czy zwolnienie go z obowiązku uiszczenia opłaty), skoro okoliczności wskazane przez skazanego obiektywnie nie mogą doprowadzić do wznowienia postępowania.

Konkludując — mając na względzie powyżej omówione okoliczności — należało odmówić przyjęcia pisma potraktowanego jako wniosek skazanego W. W. o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 3 marca 2021 r., sygn. II AKa (...), utrzymującym w mocy wyrok Sądu Okręgowego w K. z dnia 16 marca 2020 r., sygn. III K (...) — jako oczywiście bezzasadnego w rozumieniu przepisu art. 545 § 3